

MILLIY IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISHNING HUQUQIY ASOSLARI

O'tamurodova Surayyo Shokirjon qizi

"O'zbek geologiya qidiruv" AJ

Qizilqum markaziy geologiya qidiruv ekspeditsiyasi

Iqtisodiyot va moliyalashtirish bo'limida Mehnatni tashkil etish va
me'yorlash bo'yicha muhandis

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada xorijiy investitsiyalar haqida so'z borgan bo'lib, ularni mamalakatga jalb etishning huquqiy asoslari hamda ushbu soha faoliyatining xalqaro huquqiy kafolatlari keng yoritilgan. Ushbu masala doirasida chuqur yondashuvlar, tahlil, qiyoslash va hisoblash metodlari orqali fikr-mulohazalar borasida ham qisqacha ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: investitsiya, xorijiy, iqtisodiyot, daromad, huquqiy asos, investitsion iqlim, iqtisodiy muhit,

KIRISH

Rivojlangan mamlakatlar tajribasi ularning iqtisodiy yuksalishida faol investitsiya siyosati markaziy o'rinni egallashini tasdiqlaydi. Shu bois O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish maqsadlari uning investitsiya siyosatida to'liq aks ettirilishini taqozo etadi.

O'zbekistonda xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va tartibga solishda O'zbekiston Respublikasining "Chet el investitsiyalari to'g'risida", "Chet ellik investorlar xuquqlarining kafolatlari va ularni himoya qilish choralari to'g'risida", "Investitsiya faoliyati to'g'risida"gi Qonunlar va boshqa qonun hujjatlari uning huquqiy asosi bo'lib xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Mamlakatning iqtisodiy rivojlanish darajasi, investitsiya faolligining o'sish suratlari investitsiya muhitiga ko'p jihatdan bog'liqdir. Xorijiy investitsiyalarni respublika iqtisodiyotiga jalb etish uchun zaruriy shart-sharoitlar yaratilishi muhimdir, u, qachonki, qaysi mamlakatda iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy va huquqiy shartsharoitlar mavjud (ijobiy) bo'lsagina o'sha davlat iqtisodiyotiga qo'yilishi mumkin.¹

¹ G'ozibekov D.G., Nosirov E.I. O'zbekiston iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish. Risola. – T.: «Iqtisod-moliya», 2007. – 92 b

“Investitsiya muhiti” va “investitsiya iqlimi” sinonim tushunchalar sifatida ishlatiladi. Bu xususan iqtisodchi-olimlardan D.G‘ozibekov va T.Qoralievlar tomonidan quyidagi fikrlar bildirilgan: “Investitsiya iqlimi juda keng ma’nodan ishlatiladigan tushuncha bo‘lib, investor tomonidan hisobga olinadigan barcha muammo va masalalarni mujassamlashtiradi.”²

TAHLIL VA NATIJALAR

Respublikada qulay investitsiya muhitini shakllantirish bo‘yicha ishlarni yanada kuchaytirish uzoq muddatga mo‘ljallangan strategik vazifa hisoblanadi. Ichki kredit manbalarini safarbar etish chora-tadbirlari bilan birgalikda xorijiy investitsiyalarni rag‘batlantirishga xizmat qiladigan qulay muhit yaratish masalasi biz uchun o‘ta muhim strategik ahamiyatga ega.

O‘zbekiston Respublikasida xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni jadallashtirishga yo‘naltirilgan faol siyosat olib borilmoqda. Milliy valyutaning joriy operatsiyalar bo‘yicha konvertatsiyasining ta‘minlanishi va islohotlarni amalga oshirish strategiyasi O‘zbekistonda iqtisodiyotni yanada erkinlashtirish va xorijiy kapital ishtirokidagi loyihalarni amalga oshirish uchun qulay asosni shakllantiradi.

Chet el investorlari, asosan, daromad (foyda) olish maqsadida tadbirkorlik faoliyati va qonun hujjatlarida taqiqlanmagan boshqa turdagi faoliyat ob‘ektlariga qo‘shadigan barcha turdagi moddiy va nomoddiy boyliklar va ularga doir xuquqlar, shu jumladan, intellektual mulkka doir huquqlar, chet el investitsiyalaridan olingan har qanday daromad O‘zbekiston Respublikasi hududida chet el investitsiyalari deb e‘tirof etiladi.¹

"Chet el investitsiyalari to‘g‘risida"gi Qonunga ko‘ra O‘zbekiston Respublikasida chet ellik investorlar quyidagilar bo‘lishi mumkin:

- chet el davlatlari, chet el davlatlarining ma‘muriy yoki hududiy organlari;
- chet el davlati fuqarolari bo‘lmish jismoniy shaxslar, fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar va chet ellarda doimiy yashaydigan O‘zbekiston Respublikasi fuqarolari.

Bugungi kunda xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning bir qancha shakllari mavjud. Ular quyidagi chizmada aks ettirilgan. 1-chizma.

---

¹ A.V.Vaxabov, Sh.X.Xajibakiev, N.G.Muminov. XORIJIY INVESTITSİYALAR. O‘quv qo‘llanma. TOSHKENT – 2010 «Moliya». 103-b

1-chizma. Xorijiy investitsiyalarni jalb etish shakllari

Chizmada aks ettirilgan xorijiy investitsiyalarni jalb qilish shakllarini quyida alohida ko'rib chiqish maqsadga muvofiqdir.

XULOSA

Xorijiy investitsiyalarni jalb etish tizimini takomillashtirish quyidagi vazifalarni amaliy ijrosini ta'minlash o'rinli:

- innovatsion loyihalarni ishlab chiqayotgan va uni joriy etayotgan yuqori texnologik tarmoqlarga va korxonalariga qo'shimcha rag'bat va imtiyozlar berish;
- xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi korxonalar bilan kooperatsiya aloqalarini rivojlantirish, xususan ularning ishlab chiqarish zanjiriga kirish orqali mahalliy iqtisodiyotni jahon bozoriga integratsiyalashuvini ta'minlash zarur deb hisoblaymiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Zayniddinov Ruhiddin Xusniddin o'g'li "O'zbekistonda investitsion muhit jozibadorligini oshirish borasida ilg'or xorijiy tajribalardan foydalanish yo'llari" "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali. № 5, sentyabr-oktyabr, 2020 yil 91-b.
2. АМИНОВА, Н. THE LEADING NATURE OF SPIRITUALITY IN SOCIAL DEVELOPMENT. UNIVERSITETI XABARLARI, 2019,[1/4] ISSN 2181-7324.

3. Aminova, N. B. (2014). THE ROLE OF SCIENCE IN SOCIAL PROGRESS. *The Way of Science*, 85.
4. Аминова, Н. Б. (2016). Диалектическая связь между духовностью и социальным прогрессом. *Credo new*, (1), 12-12.
5. Aminova, N. B. (2019). SOCIAL PHILOSOPHY AND SOCIAL AND HUMANITIES IN THE KNOWLEDGE OF SOCIETY. *Экономика и социум*, (10 (65)), 7-9.
6. Aminova, N. B., & Sh, M. M. (2020). MODERN PROBLEMS OF PHILOSOPHY. *Экономика и социум*, (7 (74)), 3-6.
7. Aminova, N. (2022). THE SIGNIFICANCE OF NATURAL PHILOSOPHY AND THE EPISTEMOLOGICAL HERITAGE OF FRANCIS BACON IN THE FORMATION OF THE PHILOSOPHY OF THE NEW TIME. *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 2(10), 27-37.
8. Аминова, Н. Б. (2016). О ДУХОВНЫХ ОСНОВАХ ДЕМОКРАТИЧЕСКИХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ ЗА ГОДЫ НЕЗАВИСИМОСТИ. *Theoretical & Applied Science*, (11), 139-142.
9. Tillavoldieva, M., Li, E., Eshanova, G., Aminova, N., & Khalmetova, S. (2020). Family is a social phenomenon of the nation's PR. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*, 7(2), 1697-1700.
10. BobonazarovGapporYadgorovich, B., Rahimovna, O. N., & RabimovaZilolaSHuhratqizi, R. Study on the Distribution of Bee Trachea Acarapis Woodi Ticks in Bee Yard of Kashkadarya Region. *International Journal of Innovations in Engineering Research and Technology*, 8(04), 27-30.
11. Yadgarovich, B. G., & Ahmadjanovich, J. A. (2020). Hamzayeva Nargiza Rajabboyevna. *EDITOR COORDINATOR*, 566.
12. Bobonazarov, G. Y., Omonova, N. R., & Rabimova, Z. S. (2022). STUDY OF THE NOSOPHARNETIC GADDLE OF SHEEP *Oestrus ovis* L.(DIPTERA: OESTRIDAE). THE ROLE OF SCIENCE AND INNOVATION IN THE MODERN WORLD, 1(1), 95-101.